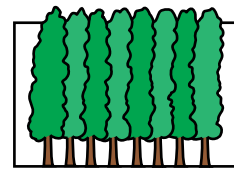
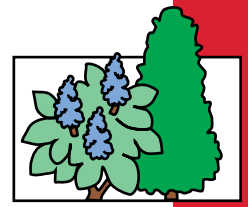

Magnolia

laanbomen

sierheesters en -coniferen

heeft ook als boom mogelijkheden

Magnolia is een overbekend siergewas. Het sprekendst is wel *Magnolia stellata* die het voorjaar aankondigt met zijn uitbundige bloei. Deze struik wordt vaak niet hoger dan 2 m. Als boomvorm is *Magnolia* echter veel minder bekend en wordt hij (te) weinig toegepast. Het geslacht omvat diverse soorten en cultivars die geschikt zijn voor de teelt en toepassing als (laan)boom.

latief goedkoop is. De zaailingen verschillen vaak wel iets zodat er geen uniforme partij ontstaat. Voor een uniforme partij heeft vegetatief vermeerderen door onder meer stek de voorkeur. Enten is ook mogelijk. De stekperiode voor gedreven hout is april-mei en voor buiten planten juni-augustus: 1-2 % ibz, medium 3t:1z.

Magnolia kobus wordt vaak gezaaid, maar is ook te stekken. Doordat de wortels vrij vlezig zijn en oppervlakkig wortelen is het goed om de jonge bomen de eerste jaren beschut op te kweken. Ook met verplanten moet hier rekening mee worden gehouden, vanwege de kans op uitdrogen. Het beste kan dit met een kluit gebeuren en als de knoppen gaan schuiven. Opkweek in container en in de vollegrond gaat goed. ●

Een jonge *Magnolia acuminata* laat een conische opbouw van de kroon zien.

In de teeltfase zijn de meeste *Magnolia*-soorten goed op te kweken. Ze hebben een voorkeur voor een voldoende diep losgemaakte, vochtige grond. De vlezig wortels kunnen zo gemakkelijk hun weg vinden. Een goed drainerende grond met een redelijk organische-stofpercentage verdient de voorkeur. Blijft er water staan, dan sterven wortels gemakkelijk af.

Magnolia stelt verder geen bijzondere eisen aan de grond; op iedere grondsoort groeien de bomen goed. Ook kalkrijke en droge gronden vormen in de meeste gevallen geen probleem. De aanslag is wat lastig door de vlezig wortels. Jonge bomen kunnen daarom op de kwekerij het beste eerst wat worden beschermd tegen late nachtvorst. Ditzelfde geldt na uitplanten in park, tuin of groenstrook.

Omdat de bomen schaduw over het algemeen goed verdragen is aanplant op tal van plaatsen mogelijk. Van luchtverontreiniging hebben de bomen weinig last. Dit maakt ze geschikt voor toepassing in stedelijk gebied. Ziekten en plagen komen zeer weinig voor. In de prak-

tijk moeten de meeste bomen ongeveer acht tot tien jaar oud zijn voordat ze beginnen te bloeien. De winterhardheid verschilt per soort. Vooral bij vroege bloeiers kan nachtvorst schade geven aan de bloem en het blad.

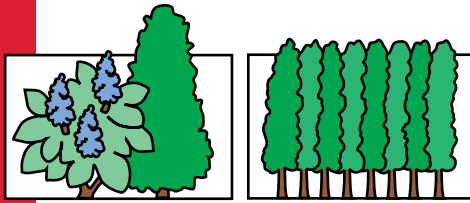
Beschut opkweken

Magnolia-soorten zijn door zaad te vermeerderen. Voordeel hierbij is dat dit re-

Magnolia acuminata

Magnolia acuminata wordt vrij weinig gekweekt. Van nature komt de boom voor in Oost-Canada en meer zuidelijk in Oost-Amerika. Deze snelle groeier groeit uit tot een boom van ongeveer 15 m, maar op een gunstige standplaats kan hij zeker hoger worden. De vorm van de kroon is breed. Op jonge leeftijd is de kroonvorm meer conisch van opbouw. De bloemen verschijnen als het blad al aan de boom zit (juni). De bloemkleur is geelachtig-groen. De bladeren zijn groot (10-20 cm), ovaal en groenachtig met soms een blauwachtige glans. In de herfst verkleurt het blad geel tot oranje. Verplanten met kluit verhoogt de aanslag aanzienlijk. Volgens Amerikaanse literatuur verdraagt de soort kalk. In Nederlandse literatuur wordt ontraden op kalkrijke gronden te planten.

sierheesters en -coniferen

laanbomen

Een meerstammige *Magnolia salicifolia* in bloei.

Foto: Harry v.d. Laar

Magnolia salicifolia

Magnolia salicifolia is een kleine boom (10 m) uit Japan met wilgachtige bladeren. De bladeren zijn smaller (5-15 cm lang en 3-7 cm breed) dan die van *M. kobus*. De kleur van het blad is groen en vaak blauwgroen, aan de onderzijde grijsachtig. Bij kneuzing verspreiden de bladeren een citroenachtige geur. De zes bloemdekbladen zijn smaller dan die van *M. kobus*. De bloem verspreidt een lichte anijsgeur. De bloeitijd is in april, maar door de dunne twijgen lijken de bloemen meer te hangen dan bij *M. kobus*. Reeds op vrij jonge leeftijd bloeit deze boom wat een voordeel is ten opzichte van andere boomvormen.

Foto's: Rob de Bree, Boomteeltpraktijkonderzoek

De wintergroene *Magnolia grandiflora* heeft glimmende leerachtige bladeren die aan de onderzijde bruin zijn.

Magnolia grandiflora

Magnolia grandiflora is een wintergroene boom met grote, leerachtige bladeren. De boom is afkomstig uit Zuidoost-Amerika waar het van nature warmer is dan in Nederland. Op zonnige beschutte plaatsen heeft de boom de meeste kans om het goed te doen, maar eigenlijk is de boom in ons land niet echt winterhard. In Amerika staan bomen aangeplant op locaties waar de temperatuur tot -30°C daalt. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan naar hun winterhardheid. Dit kan interessant zijn voor Nederlandse omstandigheden. De geurige bloemen zijn zeer groot. Gedurende de zomer worden de grote witte bloemen gevormd; de diameter is rond de 20 cm. De onderkant van het blad is bruinachtig. De bomen zijn goed bestand tegen droogte.

Magnolia kobus bloeit van begin tot eind april overdadig met witte bloemen.

Magnolia kobus

Magnolia kobus is de bekendste boomvormige *Magnolia*. Deze soort komt uit Japan. In de regel wordt de boom tot ongeveer 10 m hoog. De takken waaieren breed uit waardoor de kroon breed tot rond is. De boom wordt als straat- en parkboom toegepast.

De overdadige bloei vindt plaats van begin tot eind april. De bloemen zijn wit en bestaan uit zes kroonbladen en drie dekblaadjes; tezamen de bloemdekbladen. Het blad is groen, groot (8-15 cm) en omgekeerd eirond. In de herfst verkleurt het wat bruinachtig.

Bij opkweek uit zaad komen er nogal wat verschillen voor in de bloeirijkheid en de leeftijd waarop de boom voor het eerst gaat bloeien. Omdat de bomen in Nederland weinig tot geen zaad vormen, wordt het zaad vanuit Japan geïmporteerd. Vanwege de variatie in bloeirijkheid verdient het dan ook aanbeveling om van rijkbloeiende bomen vegetatief te vermeerderen door middel van stek. De soort verdraagt kalkrijke gronden.

Magnolia kobus var. *borealis* is afkomstig uit meer noordelijke streken in Japan. Naast de meer noordelijke herkomst verschilt deze boom doordat hij dikere en grotere bladeren heeft dan de soort. De nerven liggen ook dieper in de bladeren. Deze boom is beter winterhard maar de bloei valt tegen; vaak moet er lang op worden gewacht.

De witte *Magnolia loebneri* 'Merrill' heeft van alle M.I.-selecties de grootste bloemen.

Magnolia loebneri 'Merrill'

Magnolia loebneri 'Merrill' is een vaak meerstammige boom. *M. loebneri* is een kruising tussen *M. kobus* en *M. stellata*. In 1939 werd de cultivar 'Merrill' geïntroduceerd door het Arnold Arboretum uit de Verenigde Staten. De bloei is vroeg, meestal rond half april. De boom bloeit op relatief jonge leeftijd. De bloemen zijn wit en bestaan uit zo'n twaalf forse bloemdekbladen. Van *M. loebneri*-selecties heeft deze vorm de grootste bloemen. De kroon wordt breed eirond. De bomen kunnen een hoogte bereiken tot 8 m. De bladeren zijn donkergroen en verkleuren in de herfst geel. Deze cultivar heeft voorkeur voor wat zuurdere gronden.

Een verzameling jonge *Magnolia* is te bezichtigen in de collectietuin van het Proefstation voor de Boomkwekerij in Boskoop. Bij W. Rutten in Leende is een grote collectie te bewonderen die deel uitmaakt van de Nederlandse Plantencollecties op initiatief van de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen (KVBC). Graag wel eerst een afspraak maken, telefoon (040) 206 35 28.

Beverboom honderd miljoen jaar oud

Magnolia is vernoemd naar Pierre Magnol, directeur van de botanische tuin van Montpellier van 1699 tot 1715. In de familie van de *Magnoliaceae* komt naast *Magnolia* ook de bekende *Liriodendron* voor. Het hele geslacht telt meer dan honderd soorten. Oorspronkelijk komen de soorten voor in Noord-Amerika en Oost-Azië, maar ook in de tropische streken zijn ze te vinden. Er zijn zowel groenblijvende als bladverliezende soorten. In de tropische gebieden komen de meeste bladhoudende soorten voor. De Nederlandse naam voor *Magnolia* is beverboom. In de praktijk wordt vaak over de valse tulpenboom gesproken, maar de echte tulpenboom is *Liriodendron*. Het is bekend dat de beverboom al heel vroeg in de geschiedenis voorkomt. Hij was er al in de tijd van de dinosaurïers. Dit is bekend omdat fossiele resten zijn gevonden van honderd miljoen jaar oud. Het geslacht wordt daarom gezien als een van de eerste vertegenwoordigers van de groep der zaadplanten (*Angiospermae*).

De bloemen zijn karakteristiek en primitief van bouw. De afzonderlijke kelkbladen (sepalen) en kroonbladen (petalen) zijn niet altijd duidelijk te onderscheiden. Daarom worden ze bij *Magnolia* vaak als bloemdekblaadjes (tepalen) aangeduid. In Nederland wordt over het algemeen weinig zaad aan de bomen gevormd. De bestuiving vindt in de natuur vaak plaats door kevers.

Nieuwkomers

Een aantal cultivars die de laatste jaren meer in de picture zijn als boomvorm zijn *Magnolia* 'Spectrum', *M. 'Galaxy'* en *M. 'Joe McDaniel'*. *Magnolia* 'Spectrum' is een kruising uit de Verenigde Staten tussen *M. liliiflora* 'Nigra' en *M. sprengeri* var. *diva*. De groei van deze cultivar is vrij sterk. De kroon wordt breed. Rond half april bloeit de plant donkerroze. Op warme standplaatsen doet hij het beter dan 'Galaxy' is de ervaring in de Verenigde Staten.

Magnolia 'Galaxy' heeft licht geurende, donkerroze bloemen die rond half april openen. Deze cultivar is afkomstig uit dezelfde kruising als 'Spectrum'. Hij is door het National Arboretum in Washington ontwikkeld en in 1980 geïntroduceerd. Doel van de kruisingen was om gezonde en wat later bloeiende *Magnolia* te krijgen, zodat de bloei niet zo makkelijk door vorst is te beschadigen. De cultivar heeft een voorkeur voor vochtige, iets zure grond.

Magnolia 'Joe McDaniel' is een meer zuilvormig type, dat al op vrij jonge leeftijd bloeit. De bloem is roze en vrij breed komvormig. De bloei vindt rond half april plaats.

R.G. de Bree

Ing. R.G. (Rob) de Bree is onderzoeker gebruikswaarde laanbomen bij het Boomteeltpraktijkonderzoek in Boskoop, telefoon (0172) 23 67 00.

Foto: Ronald Houtman

Magnolia 'Spectrum' is een kruising tussen *M. liliiflora* 'Nigra' en *M. sprengeri* var. *diva*.

Magnolia 'Galaxy' bloeit in april met roze bloemen.

Foto: Ronald Houtman

De roze bloemen van *Magnolia* 'Joe McDaniel' zijn breed komvormig.